

Skłonność do pracy po osiągnięciu wieku emerytalnego w świetle wyników projektu „Przygotowanie do starości. Polacy w wieku emerytalnym o swojej przyszłości”

Piotr Szukalski, Justyna Wiktorowicz
Instytut Pracy i Spraw Socjalnych
Uniwersytet Łódzki
Komitet Nauk o Pracy i Polityce Społecznej PAN

CELE

- Określenie stopnia gotowości do wykonywania pracy po uzyskaniu uprawnień emerytalnych przez osoby w wieku przedemerytalnym
- Wskazanie cech demograficzno-społecznych, które obecnie wyróżniają osoby (nie)zainteresowane wydłużaniem okresu aktywności zawodowej

PYTANIA BADAWCZE

- Jaki jest najlepszy wiek do przejścia na emeryturę według badanych?
- Jaka część badanych jest gotowa do wykonywania pracy po osiągnięciu wieku emerytalnego?
- Spełnienie jakich warunków sprzyja większej skłonności do podjęcia lub kontynuowania pracy?

ŹRÓDŁA DANYCH

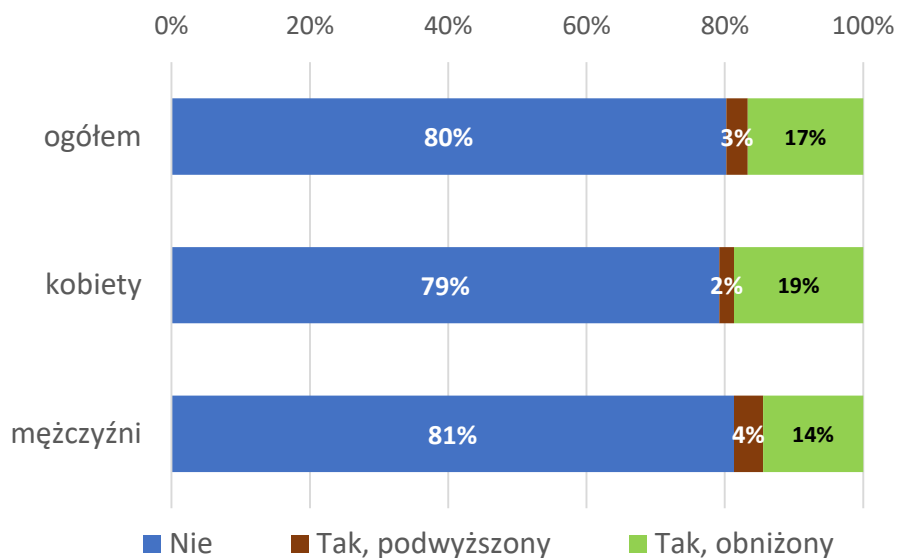
- Dane indywidualne z badania kwestionariuszowego CAPI
- Ogólnopolska reprezentatywna próba (n = 1511) mieszkających w Polsce kobiet w wieku 50-59 lat i mężczyzn w wieku 55-64 lata

Projekt „Przygotowanie do starości. Polacy w wieku emerytalnym o swojej przyszłości” realizowany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych w okresie 15.04.2024 - 15.04.2026, finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu „Nauka dla Społeczeństwa II”

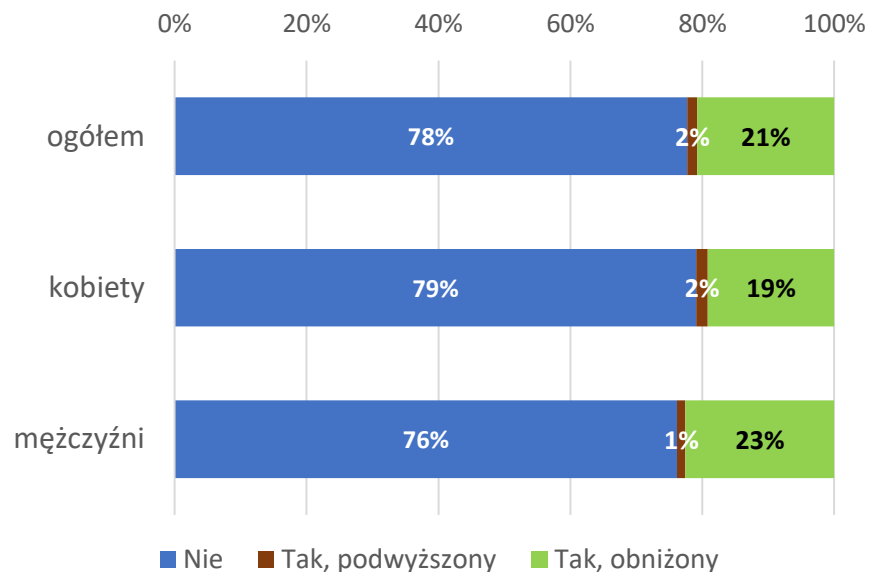
Zespół badawczy: M. Bednarski, E. Bojanowska, A. Jawor-Joniewicz, I. Kukulak-Dolata, P. Szukalski (kierownik), I. Warwas, J. Wiktorowicz, D. Zalewski

CZY WIEK EMERYTALNY POWINIEN ZOSTAĆ ZMIENIONY? [n = 1511]

w przypadku kobiet

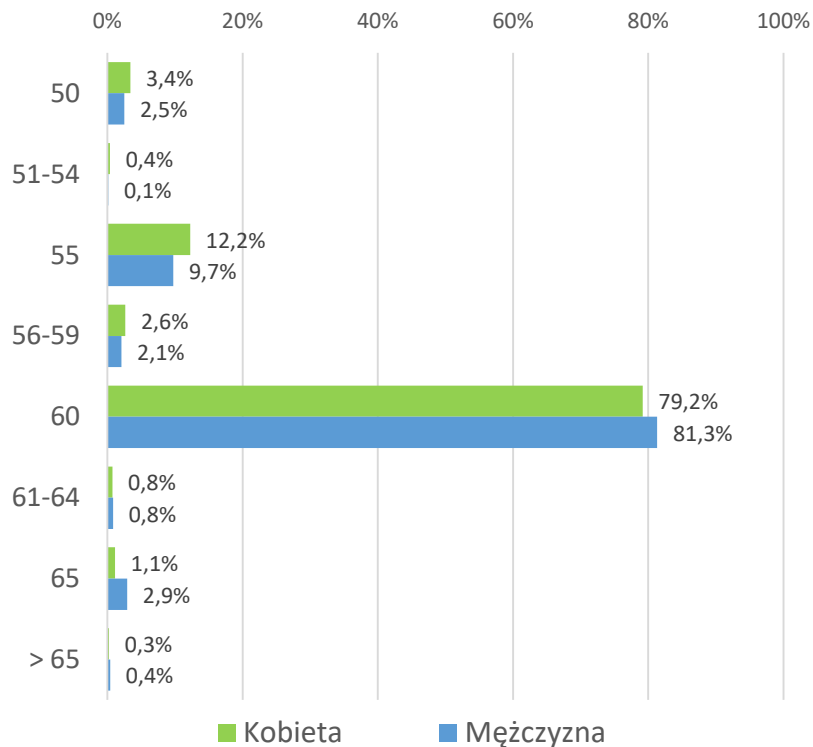

w przypadku mężczyzn

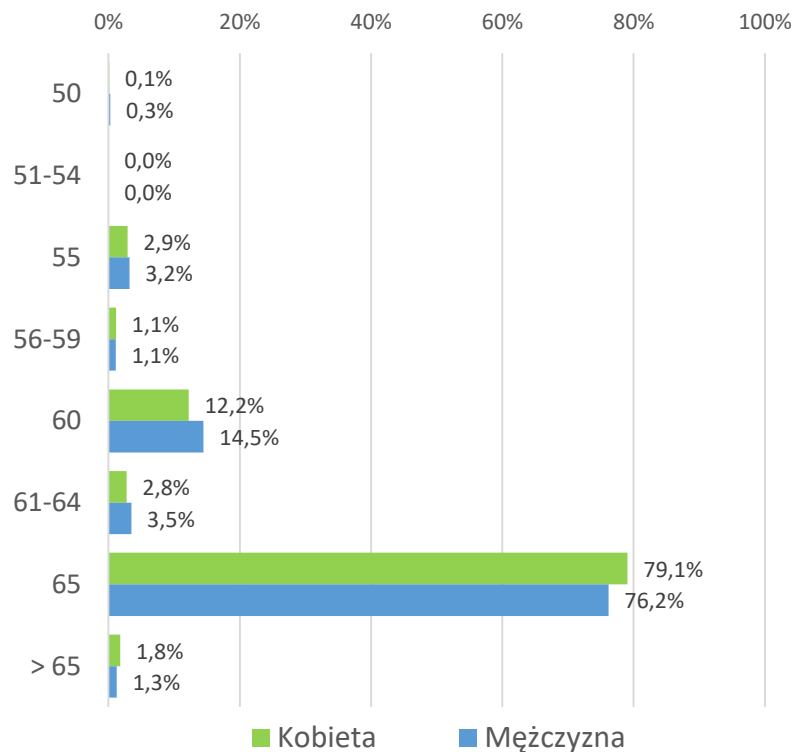

NAJLEPSZY WIEK DO PRZEJŚCIA NA EMERYTURĘ [n = 1511]

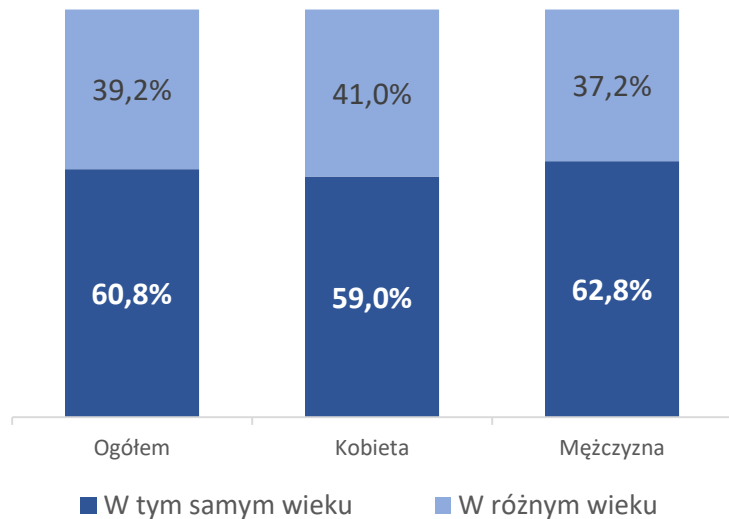
w przypadku kobiet

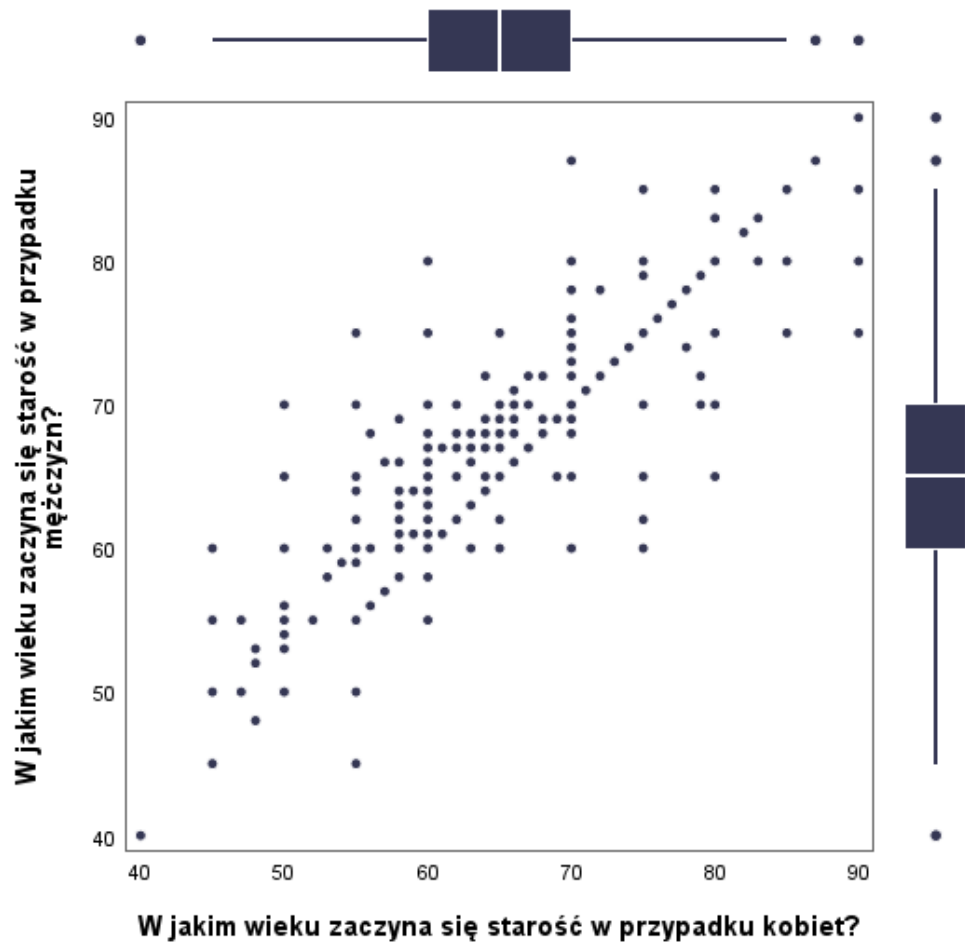
w przypadku mężczyzn

POCZĄTEK STAROŚCI U KOBIET I MĘŻCZYZN [n = 1511]

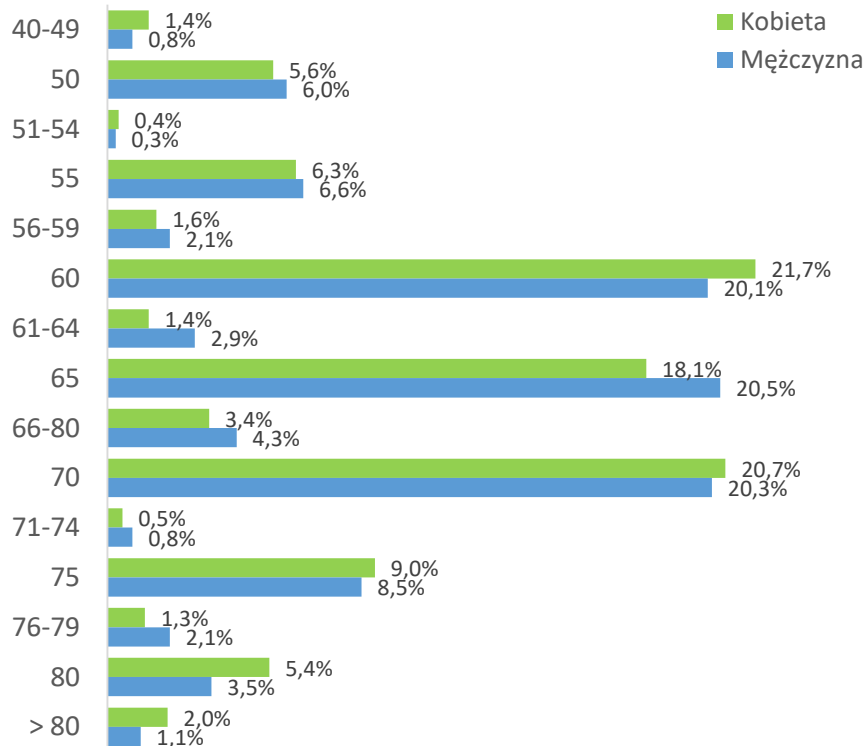

Me = 65 lat dla K i M
50% osób wskazuje na 60-70 lat
corr = 0,891**

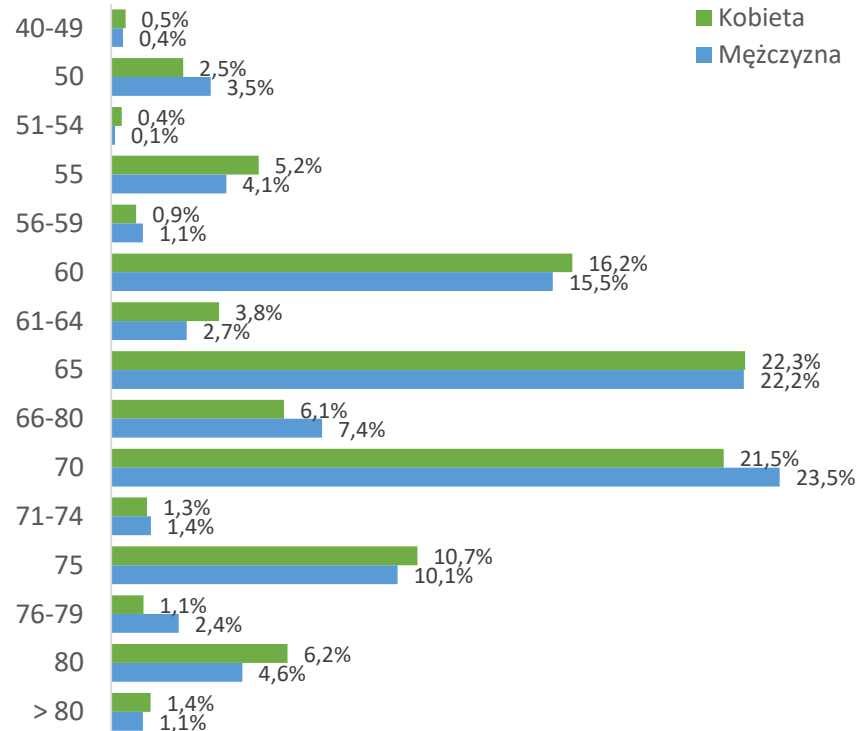

POCZĄTEK STAROŚCI – POTRZEGANA GRANICA WIEKU [n = 1511]

w przypadku kobiet

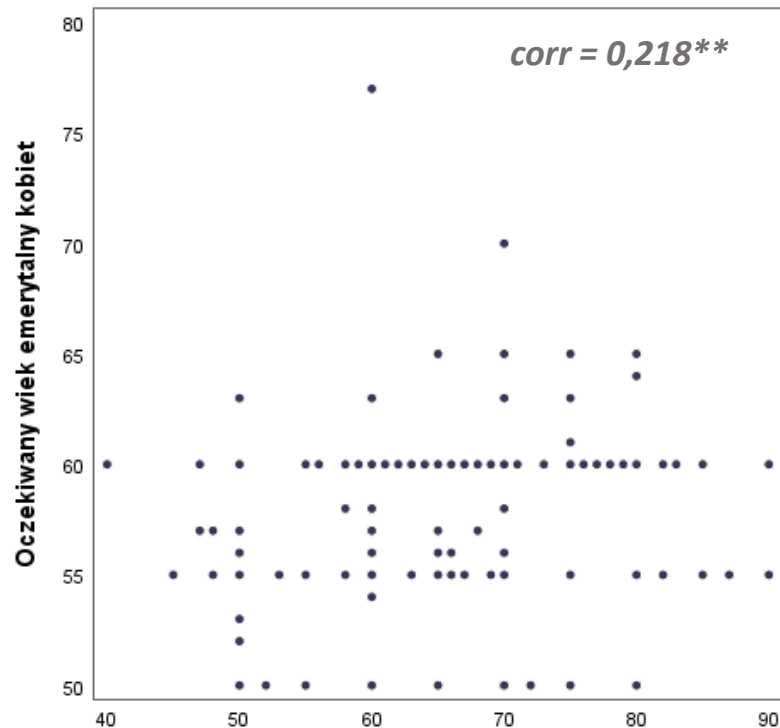

w przypadku mężczyzn

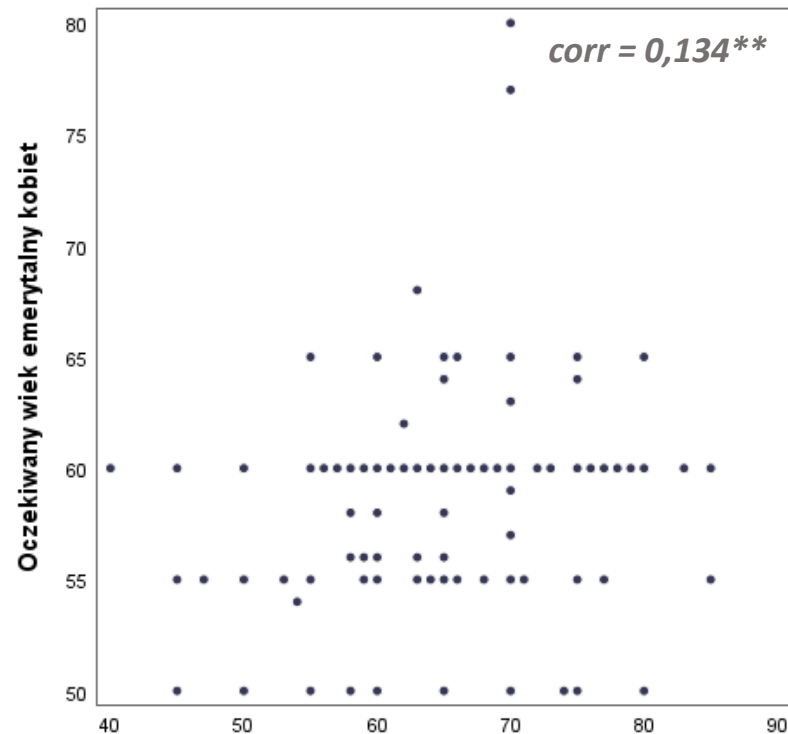
POSTRZEGANIE WIEKU EMERYTALNEGO I POCZĄTKU STAROŚCI U KOBIET [n = 1511]

Płeć respondenta: Kobieta

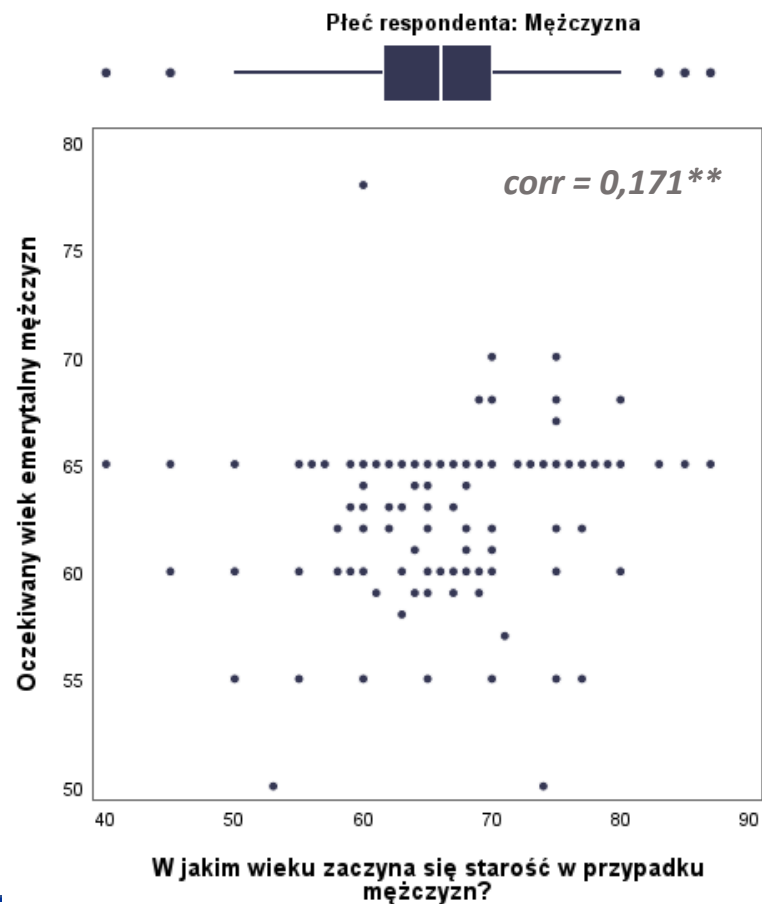
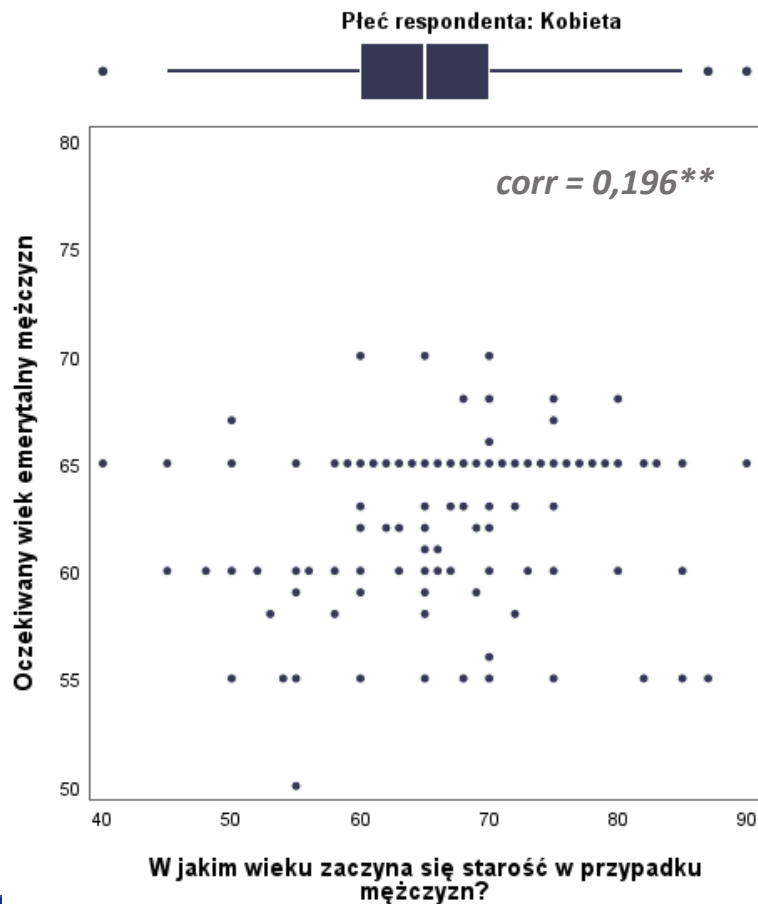
W jakim wieku zaczyna się starość w przypadku kobiet?

Płeć respondenta: Mężczyzna

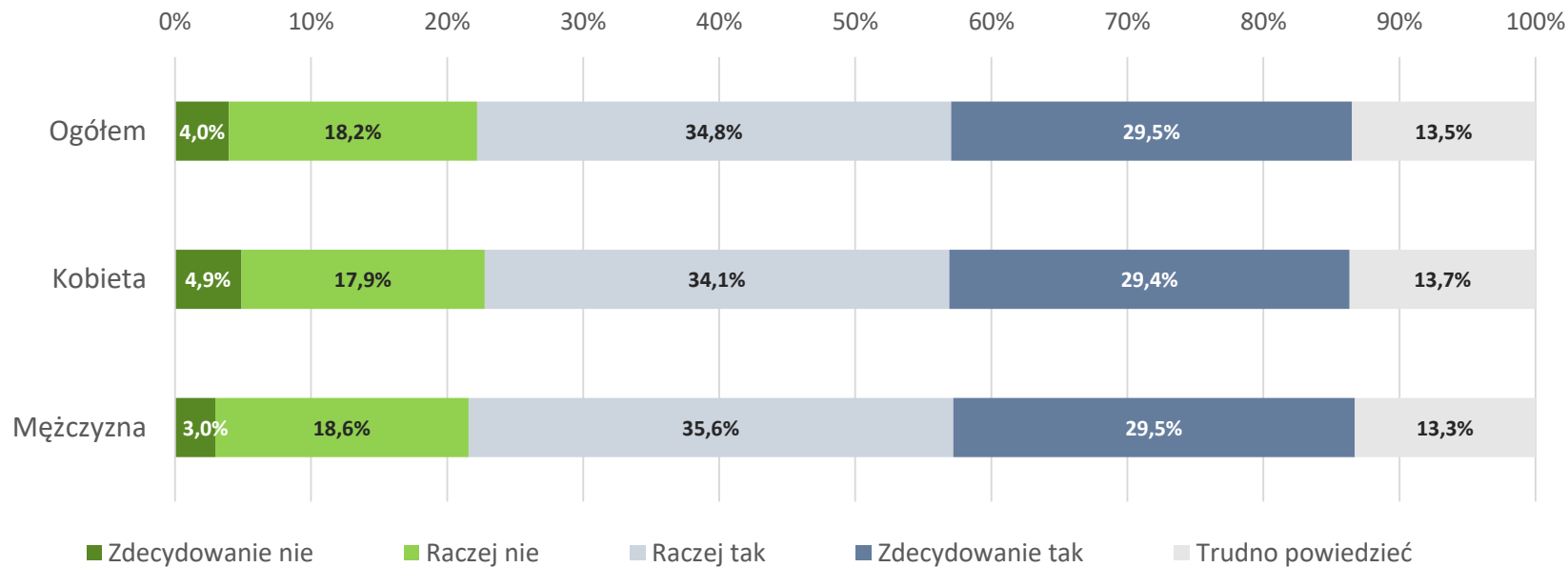

W jakim wieku zaczyna się starość w przypadku kobiet?

POSTRZEGANIE WIEKU EMERYTALNEGO I POCZĄTKU STAROŚCI U MĘŻCZYZN [n = 1511]

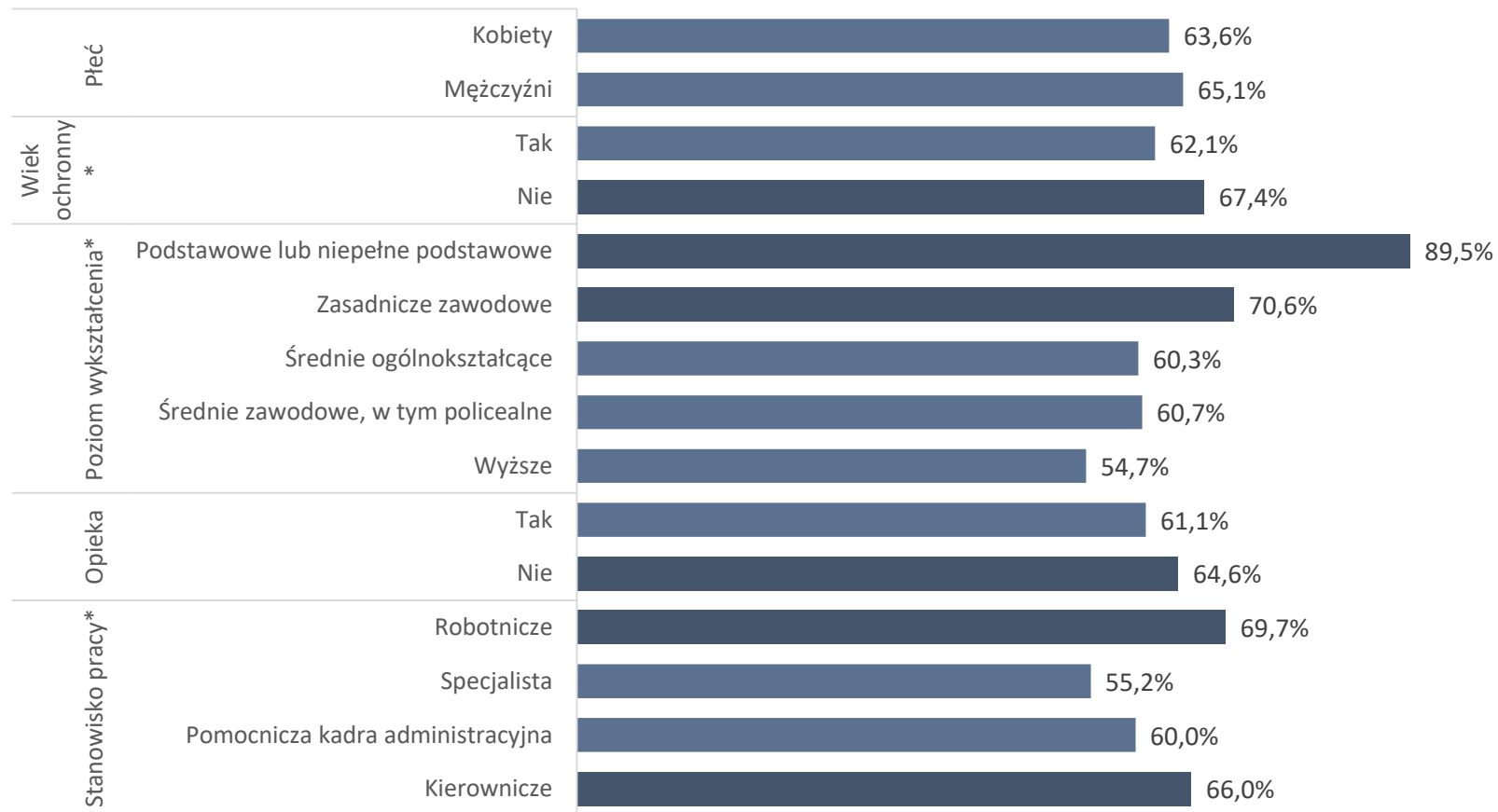
MYŚLĄC O SWOJEJ OBECNEJ PRACY, CZY CHCIAŁ(A)BY P. PRZEJŚĆ NA EMERYTURĘ TAK SZYBKO, JAK TO MOŻLIWE? [PRACUJĄCY, n = 1157]

Po wyłączeniu osób, które wybrały odp. „trudno powiedzieć”:

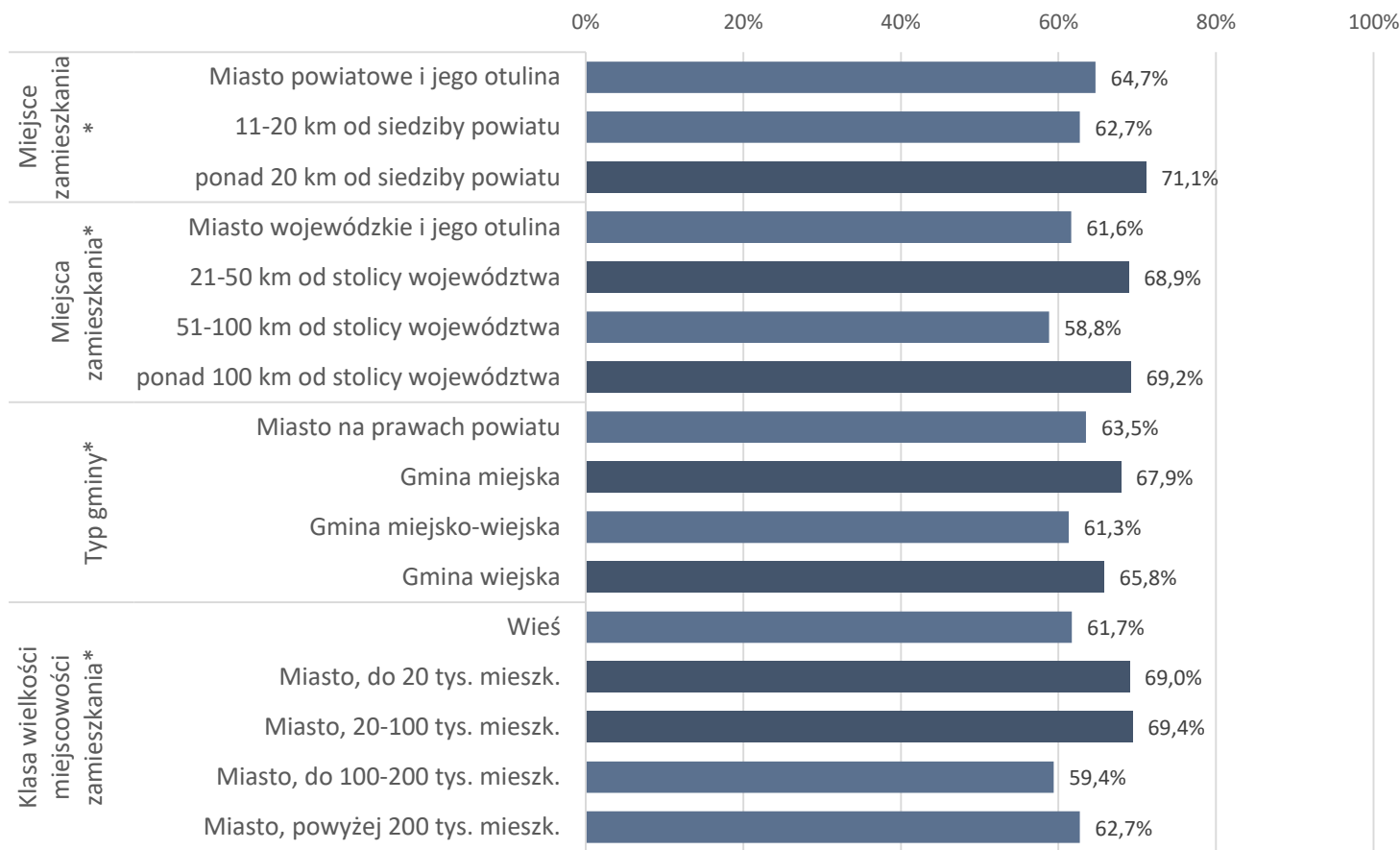
$\frac{3}{4}$ pracujących (73,6% kobiet i 75,1% mężczyzn) przewiduje emeryturę tak szybko, jak to możliwe

MYŚLĄC O SWOJEJ OBECNEJ PRACY, CZY CHCIAŁ(A)BY P. PRZEJŚĆ NA EMERYTURĘ TAK SZYBKO, JAK TO MOŻLIWE? [% odpowiedzi „raczej tak” i „zdecydowanie tak”, pracujący, n = 1157]

* p < 0,05

MYŚLĄC O SWOJEJ OBECNEJ PRACY, CZY CHCIAŁ(A)BY P. PRZEJŚĆ NA EMERYTURĘ TAK SZYBKO, JAK TO MOŻLIWE? [% odpowiedzi „raczej tak” i „zdecydowanie tak”, pracujący, n = 1157]

* $p < 0,05$

W jakim wieku zamierza P. przejść na emeryturę? [n = 1511]

Kobiety	Mężczyźni
65,1% - w wieku 60 lat (89,9% deklarujących konkretny wiek) 6,7% - w wieku ponad 60 lat 27,6% - jeszcze nie wie	60,9% - w wieku 65 lat (84,7% deklarujących konkretny wiek) 8,1% - w wieku ponad 65 lat 28,1% - jeszcze nie wie

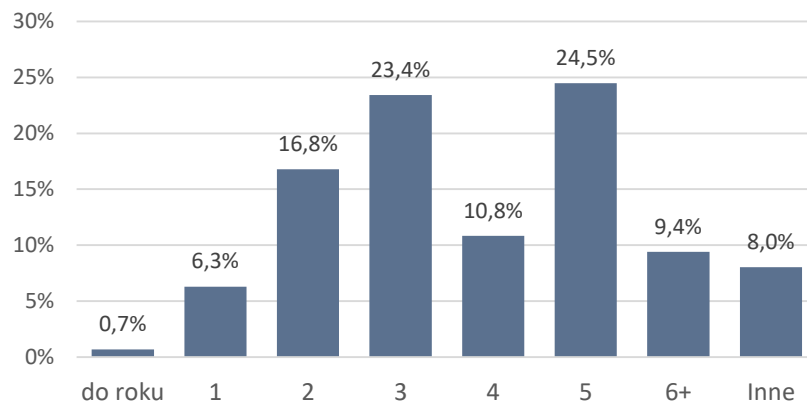
- Wśród osób podających wiek wyższy niż ustawowy przeważają plany pracy w ciągu kolejnych 2-5 lat.
- Również partnerzy życiowi badanych w przeważającym stopniu planują przejść na emeryturę w wieku 60 (46,0% partnerek) i 65 lat (53,5% partnerów). Bardzo wysokie odsetki osób nie mających takich informacji (odpowiednio 35,9% i 37,5%).

SKŁONNOŚĆ DO PRACY PO OSIĄGNIĘCIU WIEKU EMERYTALNEGO

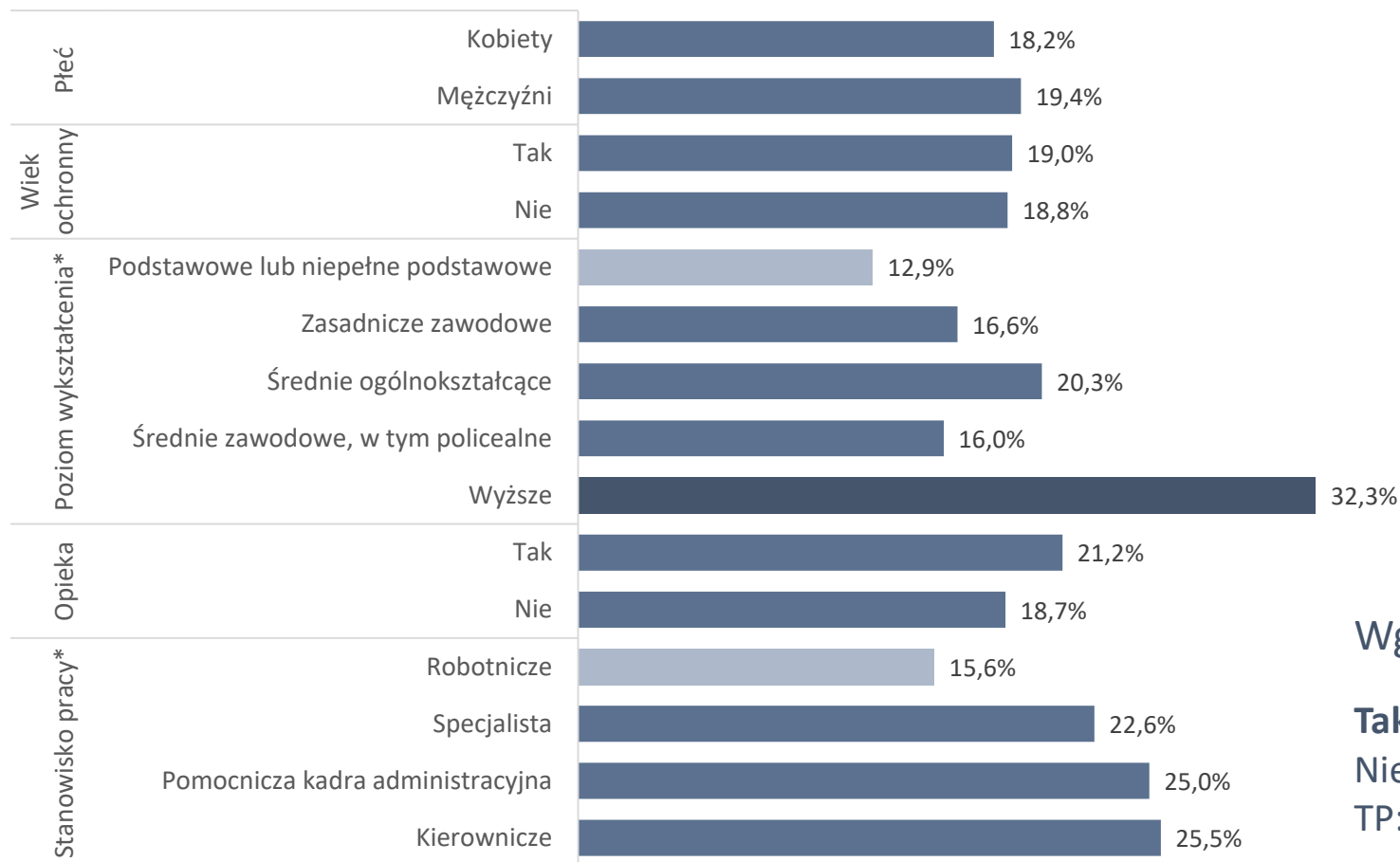
Czy po uzyskaniu uprawnień emerytalnych chciał(a)by P. pracować? [n = 1511]

Wyszczególnienie	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Tak	18,9%	18,2%	19,8%
Nie	51,6%	51,5%	51,8%
Trudno powiedzieć	29,5%	30,4%	28,4%

Jak długo chciał(a)by pracować? [n = 286]

Czy po uzyskaniu uprawnień emerytalnych chciał(a)by P. pracować? [% odpowiedzi „tak”, n = 1511]

Wg zdolności do pracy

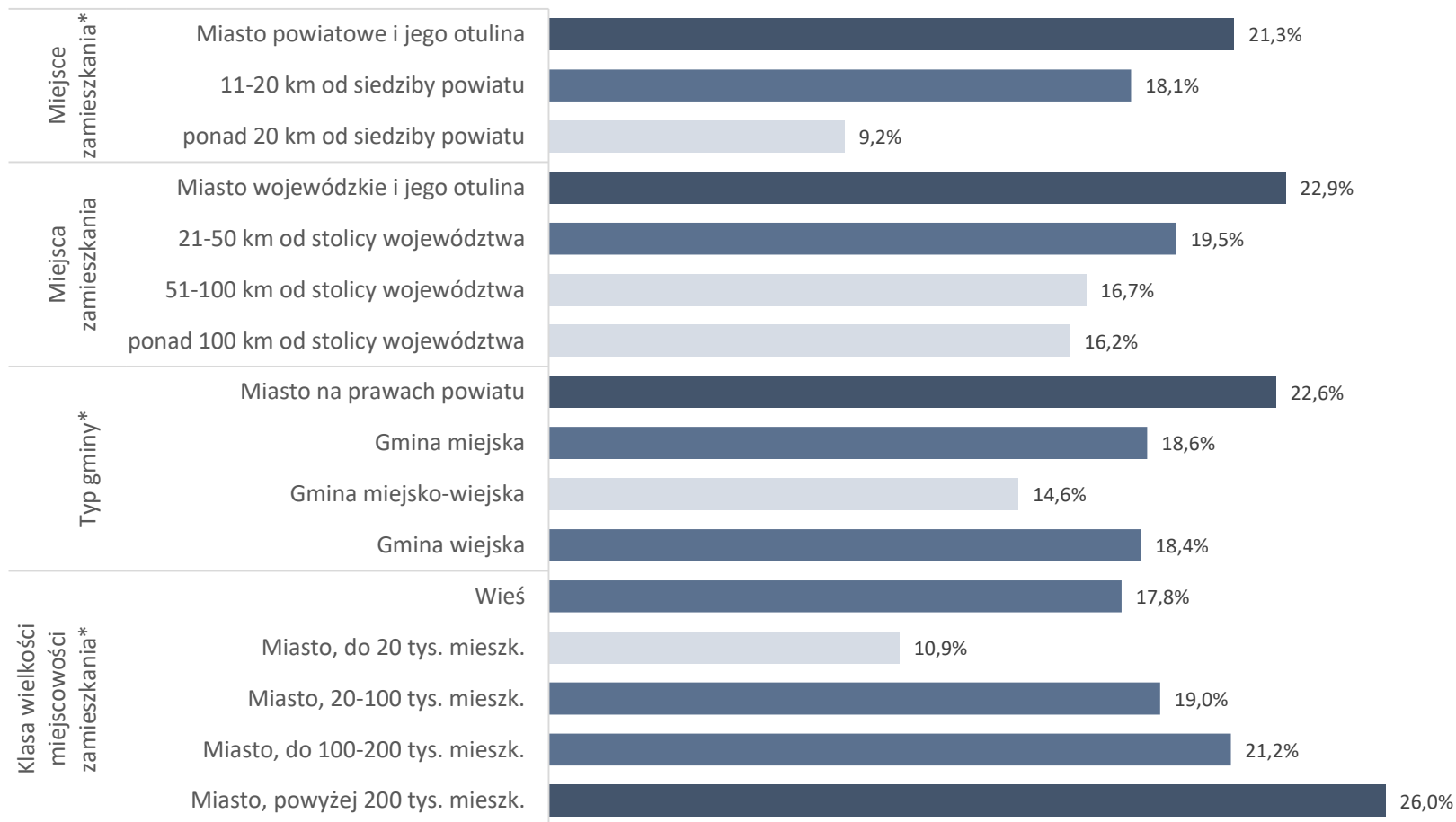
Tak: M = 7,31 (SD = 1,6)

Nie: M = 6,78 (SD = 2,1)

TP: M = 7,32 (SD = 1,8)

$p < 0,001^*$, $\eta^2 = 0,019$, $* p < 0,05$

Czy po uzyskaniu uprawnień emerytalnych chciał(a)by P. pracować? [% odpowiedzi „tak”, n = 1511]

* p < 0,05

Czy po uzyskaniu uprawnień emerytalnych chciał(a)by P. pracować? [y = 1 dla „tak”, y = 0 dla „nie”, n = 1025]

Zmienne	OR	p	OR_DL	OR_GL
Zdolność do pracy [0-10]	1,145	0,002***	1,053	1,246
Stanowisko pracy ¹		0,046**		
specjalista	1,155	0,595	0,678	1,968
pomocnicza kadra administracyjna	1,839	0,013	1,138	2,971
kierownicze	1,390	0,478	0,560	3,452
nie dotyczy	1,616	0,021	1,074	2,431
Poziom wykształcenia ²		0,004***		
średnie ogólnokształcące	1,088	0,696	0,713	1,660
średnie zawodowe, w tym policealne	0,819	0,331	0,548	1,225
wyższe	2,256	0,003	1,308	3,892
Odległość od najbliższego miasta powiatowego ³		0,019**		
11-20 km	0,707	0,048	0,501	0,998
ponad 20 km	0,395	0,014	0,188	0,831
Odległość od najbliższej stolicy województwa ⁴		0,040**		
do 20 km	0,757	0,337	0,429	1,336
21-50 km	1,454	0,128	0,898	2,355
51-100 km	0,926	0,747	0,579	1,479
ponad 100 km	0,824	0,569	0,422	1,607
Każdy jest kowalem swojego losu [1-5]	1,142	0,097*	0,976	1,336
Stała	0,073	0,000	x	x

Ocena jakości modelu

- Test zbiorowy wsp. modelu
 $\chi^2(15) = 73,6$; $p < 0,001$ ***
- R-kw Nagelkerk’a = 0,101
- % poprawnych klasyfikacji dla y=1: 82,3%

*** $p < 0,01$, ** $p < 0,05$, * $p < 0,10$

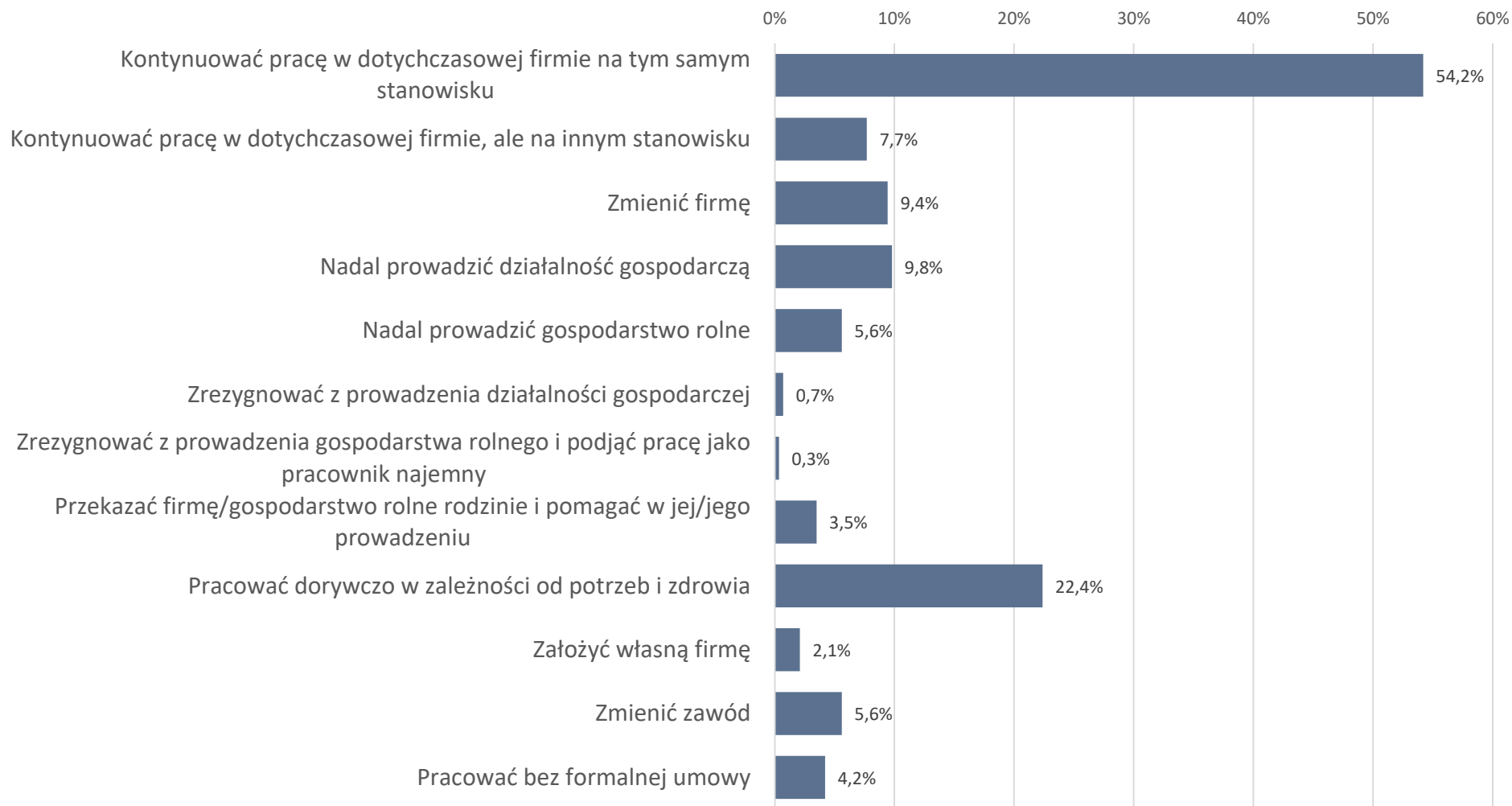
Grupa referencyjna:

- ¹ stanowisko robotnicze
- ² co najwyżej zasadnicze zawodowe
- ³ miasto powiatowe i jego otulina
- ⁴ miasto wojewódzkie

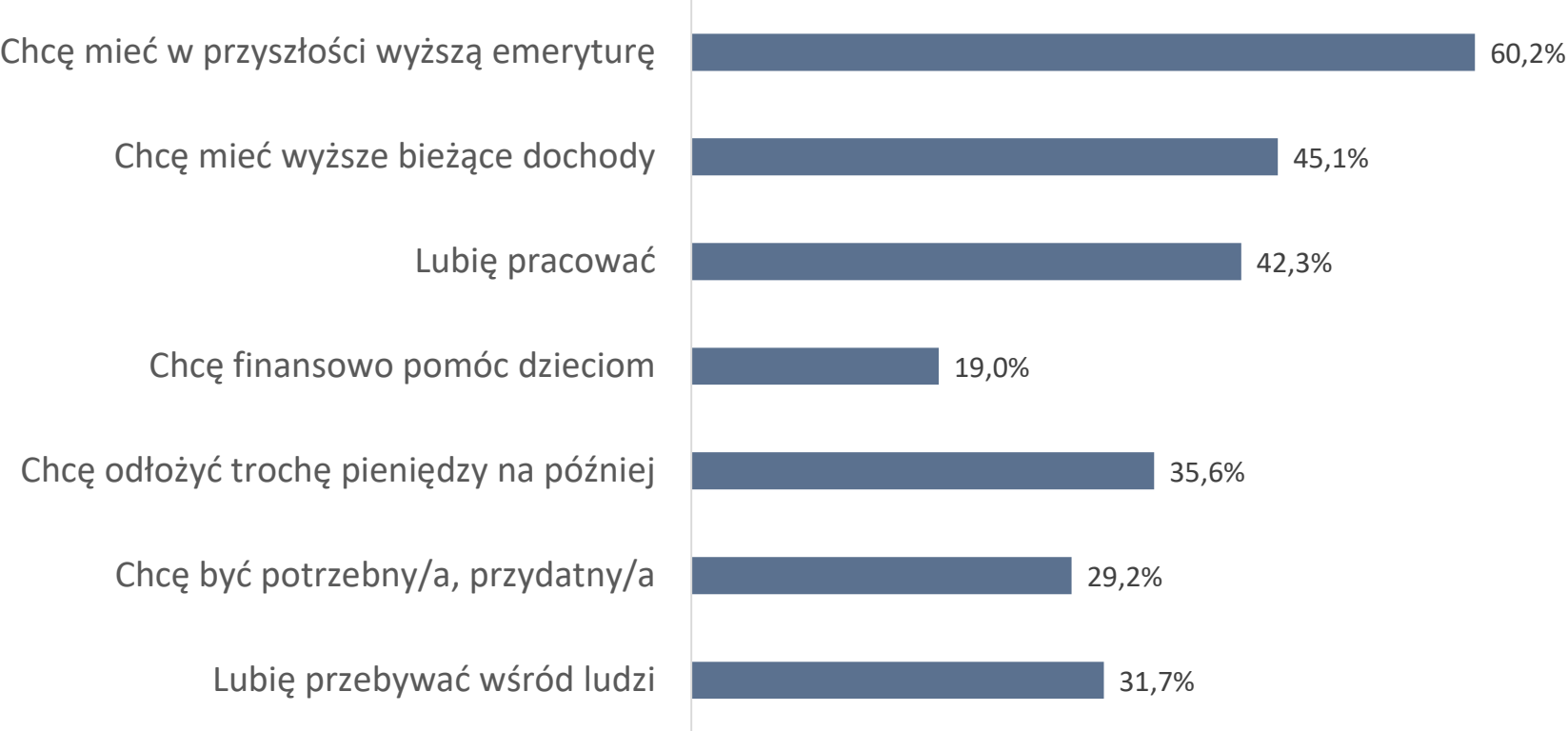
Wyłączono osoby, które dla y wybrały odp. „trudno powiedzieć”.

Nieistotne (*ceteris paribus*):
wiek ochronny, płeć, prokrastynacja,
obowiązki opiekuńcze

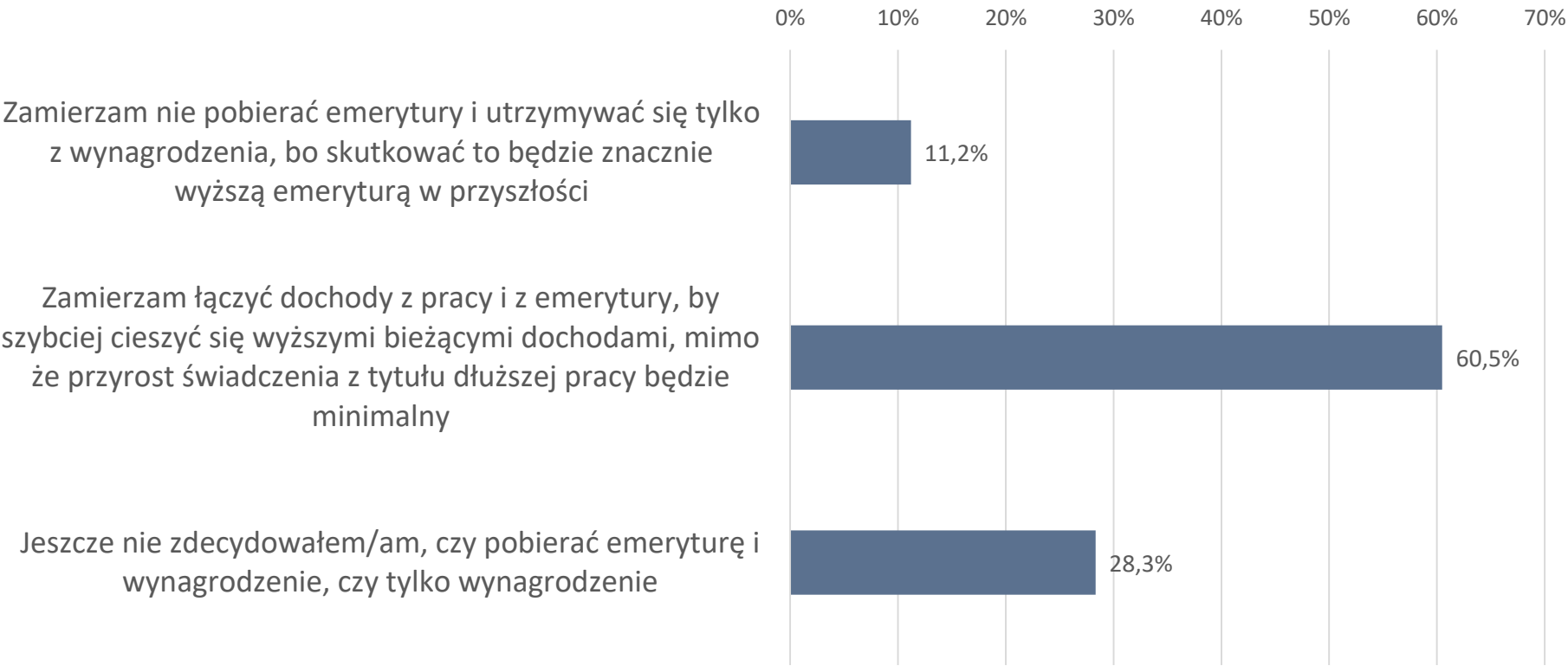
JĘŚLI PRACOWAĆ PO OSIĄGNIĘCIU WIEKU EMERYTALNEGO, TO W JAKIEJ FORMIE? [n = 286]

DLACZEGO CZĘŚĆ BADANYCH CHCE PRACOWAĆ? [n = 286]

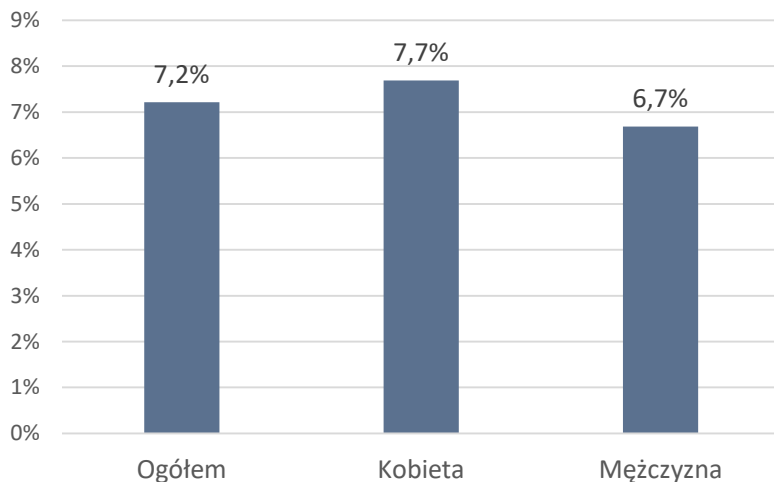
CZY PRACA BĘDZIE ŁĄCZONA Z EMERYTURĄ? [n = 286]

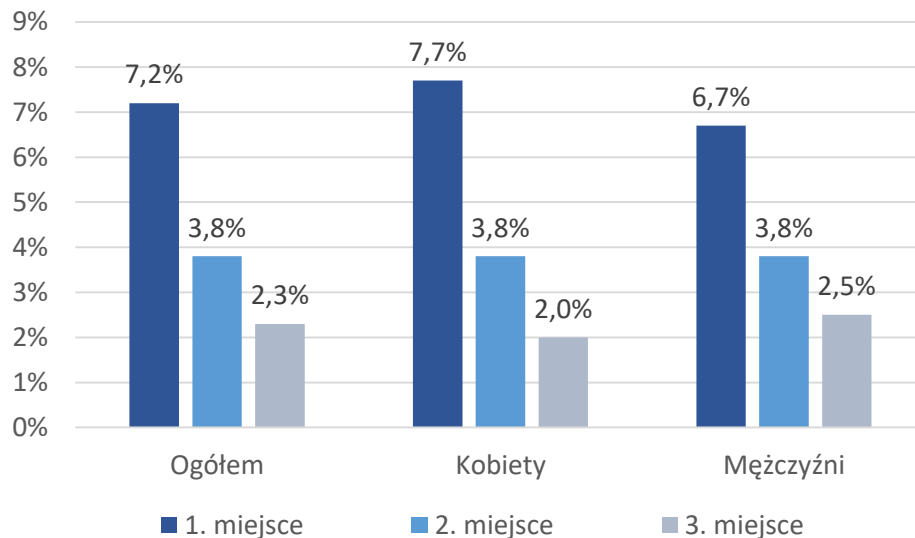
GOTOWOŚĆ DO PRACY [n = 1511]

Jak Pan(i) sądzi, jakie będą Pana(i) typowe aktywności 5 lat po osiągnięciu wieku emerytalnego? [max. 5 najważniejszych]

Praca jako najważniejsza aktywność

Praca jako jedna z najważniejszych aktywności (łącznie na 1-5 miejscu: 15,9% K i M)

Co P. zdaniem mogłoby spowodować, żeby osoby po uzyskaniu uprawnień emerytalnych chciały dalej pracować?

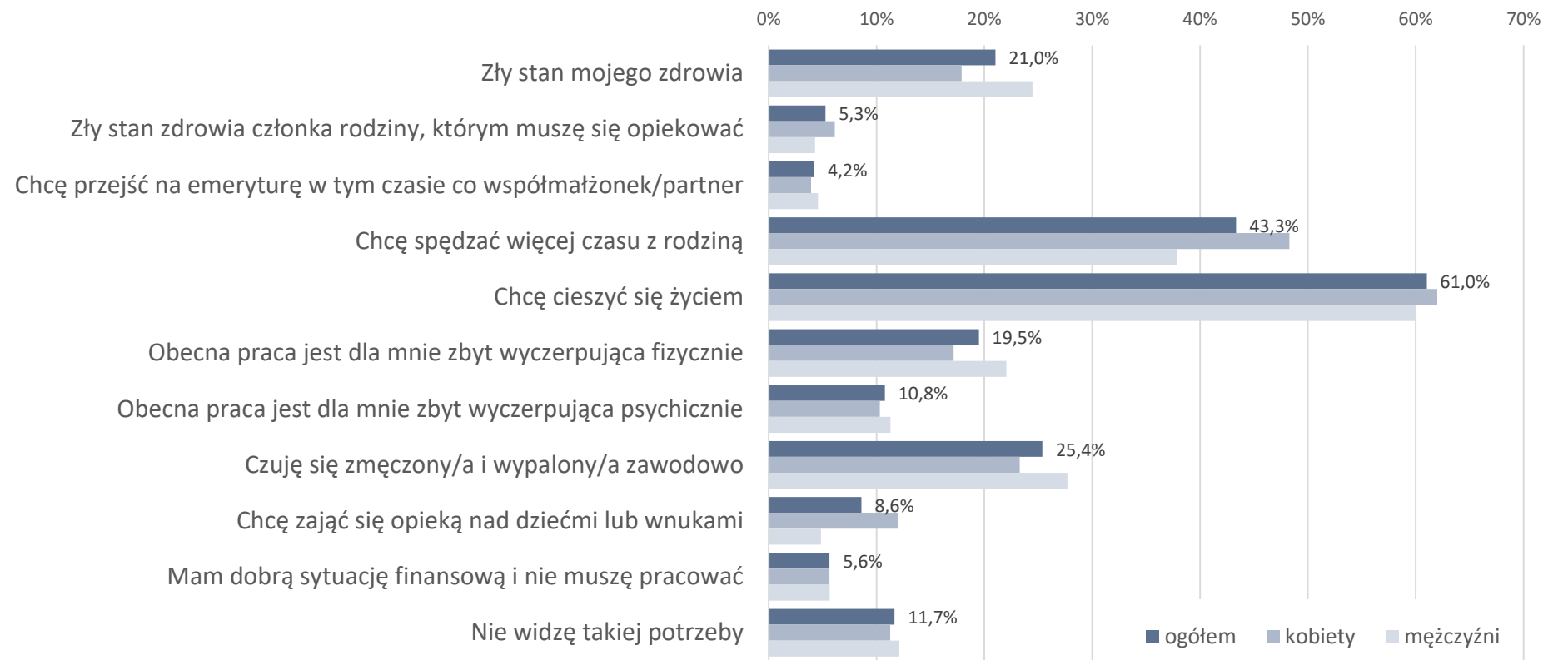
[n = 1511]

Który z tych czynników jest P. zdaniem najważniejszy?

1. lepszy stan zdrowia (27,9%)
2. łączenie wynagrodzenia z emeryturą bez ograniczeń (10,9%)
3. satysfakcjonujące wynagrodzenie (3,7%)

Dlaczego nie chce P. kontynuować pracy po uzyskaniu uprawnień emerytalnych? [n=780]

WNIOSKI KOŃCOWE

- Niska skłonność do wykonywania pracy po osiągnięciu uprawnień emerytalnych.
- Skłonność do wykonywania pracy po osiągnięciu uprawnień emerytalnych jest powiązana z:
 - ✓ poziomem wykształcenia (najwyższa w przypadku mających wykształcenie wyższe),
 - ✓ zdolnością do pracy (wyższa u osób mających zdolność do pracy na wyższym poziomie),
 - ✓ stanowiskiem pracy (najwyższa w przypadku pomocniczej kadry administracyjnej)
 - ✓ miejscem zamieszkania – względem stolicy województwa (najwyższa w stolicy województwa i miejscowościach odległych o 21-50 km) i powiatu (najwyższa w miastach powiatowych)
- Głównym bodźcem zachęcających do dalszej pracy jest możliwość uzyskania krótko- i długookresowej zwwyżki dochodów.
- Zdecydowana większość badanych planuje skorzystać z możliwości przejścia na emeryturę tak szybko jak to możliwe.